

Stockholms
universitet

BESLUT
2024-06-20

Dnr SU FV-1199-24

Rektor

Rikard Skårfors
FD, Utbildningsledare
Rektors kansli, Ledningssekretariatet

Regeringskansliet (Finansdepartementet)

Yttrande över Ekonomistyrningsverkets och Statskontorets redovisning av uppdraget att lämna förslag på organisationsförändring

Stockholms universitet har av Regeringskansliet (Finansdepartementet) anmodats att inkomma med synpunkter på Ekonomistyrningsverkets och Statskontorets redovisning av uppdraget att lämna förslag på organisationsförändring (Fi2024/00603). Universitetet har följande att anföra.

Övergripande synpunkter

Stockholms universitet konstaterar att Ekonomistyrningsverket (ESV) och Statskontoret har uppgifter som är näraliggande på ett antal punkter, men instämmer i de bedömningar och förslag som Statskontoret anför i rapporten. Statskontoret argumenterar utförligt och övertygande kring fyra bärande punkter, vilka alla talar emot att Statskontoret inordnas i ESV, nämligen:

1. att den värdepluralism som Statskontoret företräder (med demokrati, rättssäkerhet, effektivitet, professionalitet, offentlighet etc.) riskerar att trängas undan om myndigheten inordnas i ESV som endast har att värna ett förvaltningspolitiskt värde (ekonomisk effektivitet), vilket riskerar att leda till att olika perspektiv inte blir belysta i utredningar och remissvar samt kompetensförsörjningsproblem.
2. att en sammanslagning ger en förhållandevis begränsad och osäker kostnadseffektivisering, som inte väger upp de ekonomiska och verksamhetsmässiga risker som ligger i den konflikt mellan en fristående utvärderande roll och en utvecklande och normerande/förvaltande roll som en sammanslagning medför.
3. att de båda myndigheterna inte har långsiktigt överlappande uppgifter (vilket ESV instämmer i).
4. att om regeringen trots Statskontorets invändningar bestämmer sig för att slå samman myndigheterna är det mer naturligt att (det ensidiga) ESV inordnas och blir en avdelning i (det mångsidiga) Statskontoret än tvärtom. Alternativt kan en helt ny myndighet bildas, vilket är det alternativ som Stockholms universitet förordar. Vid en sådan sammanslagning eller nybildning skulle resurserna kunna balanseras bättre

mellan de olika förvaltningspolitiska värdena, och myndigheten skulle kunna behålla det anrika namnet "Statskontoret".

Av de fyra punkterna väger (1) tyngst, och Stockholms universitet anser att den slår ut alla eventuella administrativa kostnadsbesparingar som en sammanslagning av de båda myndigheterna kan ge. I praktiken innebär inordnandet av Statskontoret i ESV att ekonomivärdet pekas ut som överordnat övriga värden och värdepluralismen som sådan, vilket kan bli skadligt för staten.

Stockholms universitet avstyrker ESV:s förslag om att Statskontoret ska inordnas i ESV. ESV:s argumentation för detta förslag övertygar inte. De enda risker och nackdelar ESV kan se med sammanslagningen är av ren administrativ och övergående karaktär. Universitetet ställer sig undrande till att ESV inte försöker bemöta Statskontorets argument mot sammanslagningen, utan stannar vid formuleringar som att "ESV håller inte med". ESV:s argumentation går ut på att allt som slås samman medför stordrifts- och samarbetsfördelar om man bara anstränger sig. Detta får sägas bekräfta Statskontorets farhåga om att de bredare perspektiv och den värdepluralism som Statskontoret representerar och arbetar utifrån riskerar att trängas undan om myndigheten uppgår i ESV.

ESV bortser i sin argumentation dels från riskerna med att en och samma myndighet både utvecklar verksamhet och utvärderar densamma, dels att offentlig verksamhet i grunden handlar om värdepluralism, där en väsentlig uppgift är att vid beslut ställa olika värden mot varandra och försöka väga samman dem. I sådana situationer bör man sträva efter att olika delar av förvaltningen, som har att värna olika värden, ges (lika) förutsättningar att mejsla fram och presentera sina bästa argument för varandra. Och i det mötet ska det starkaste argumentet segra. Kan man inte enas förs frågan vidare uppåt till nästa förvaltningsnivå. Rapporten från ESV och Statskontoret är i själva verket ett tydligt exempel på en sådan samordningsprocess, där olika förvaltningspolitiska värden och perspektiv förfäktas, och där processen på grund av oenighet har slutat i att man lämnar åt Regeringskansliet att avgöra frågan.

Rättsliga konsekvenser

I förslaget till instruktion för myndigheten och dess kommentar framgår att syftet inte är att avskaffa de uppgifter som ESV och Statskontoret har idag, men att sammanlägga dem i en myndighet. Om en sammanslagning blir aktuell bör man överväga att publicera ett förarbete till en eventuell förordning med instruktion för en ny myndighet i syfte att ge närmare vägledning avseende tolkningen avseende den nya myndighetens uppgifter.

Vid en eventuell sammanslagning av ESV och Statskontoret, bör noteras att det idag finns en särskild bestämmelse i 24:8 OSL avseende skydd för enskilda i samband med statistiska undersökningar, där sekretess gäller vid Statskontoret. Likartade bestämmelser gäller dock enligt 7 § Offentlighets- och sekretessförordningen i delar av ESV:s verksamhet avseende uppgifter som hänför sig till enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. Universitetet

anser att samma sekretesskydd ska gälla också i den nya myndighetens verksamhet. Det kan dock finnas gränsdragningsproblem som bör uppmärksammas i lagstiftningsprocessen så att sekretesskyddet för enskilda inte försämras i samband med den nya myndighetens utredningar i jämförelse med den sekretess som idag gäller vid Statskontoret.

Detta beslut är fattat av rektor, Astrid Söderbergh Widding, i närvaro av prorektor, professor Clas Hättestrand, och universitetsdirektör Åsa Borin. Studeranderepresentanter har informerats och haft tillfälle att yttra sig. Övrig närvarande har varit Henrik Lindell Kennberg, Ledningssekretariatet (protokollförare). Ärendet har beretts av Juridiska institutionen och Statsvetenskapliga institutionen. Föredragande i ärendet har varit utbildningsledare Rikard Skårfors.